

Microbiological Examination Of Uterine Secretion In Cows With Mastitis

Associate Professor of the Department of Veterinary Medicine, Tashkent State Agrarian University

Abdurasulov Shavkat Abdurasul o'g'li

Associate Professor of the Department of Veterinary Medicine, Tashkent State Agrarian University

Amirov Abdumumin Ikromovich

Trainee Teacher of the Department of Veterinary Medicine, Tashkent State Agrarian University

Abdulakimov Kamoliddin Ne'matovich

2nd Year Student of Veterinary Sanitary Expertise

Norbutayeva Sabrina Bakhrom qizi

Annotation:

In this article, the main composition of microorganisms isolated from mastitis of dairy cows is *Candida*+*Staphylococcus aureus*+*Streptococcus agalactiae* fungi and staphylococci; *Staphylococcus aureus*+*Streptococcus agalactiae*; *Streptococcus dysgalactiae*+*Staphylococcus haemolyticus*; *Staphylococcus epidermidis*+*Escherichia staphylococci* and streptococci; *Candida species Coli*+fungi; *Staphylococcus epidermidis*+*Clostridium perfringens* are staphylococci and clostridia, including *Streptococcus agalactiae* (27%), *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus hominis*, *Staphylococcus saprophyticus*, *Escherichia Coli* (4%), *Streptococcus dysgalactiae*, *Clostridium perfringens* (3%).

Keywords: mastitis, cattle, infection, mammary glands, pathogen, morphology, subclinical mastitis, hemoglobin, erythrocyte, leukocyte, platelet.

Sigirlar Mastit Kasalligida Yelin Sekresiyasini Mikrobiologik Tekshirish

Toshkent davlat agrar universiteti veterinariya meditsinasi kafedrasi dotsenti v.f.d., **Abdurasulov Shavkat**

Abdurasul o'g'li,

Toshkent davlat agrar universiteti veterinariya meditsinasi kafedrasi dotsenti **Amirov Abdumumin**

Ikromovich,

Toshkent davlat agrar universiteti veterinariya meditsinasi kafedrasi o'qituvchi stajyori **Abdulakimov**

Kamoliddin Ne'matovich,

Veterinariya sanitariya ekspertizasi yo'nalishi 2-bosqich talabasi **Norbutayeva Sabrina Baxrom qizi**

Annotatsiya:

Ushbu maqolada sog'in sigirlar mastitidan ajratib olingan mikroorganizmlarning asosiy tarkibini *Candida*+*Staphylococcus aureus*+*Streptococcus agalactiae* turidagi zambug'lar va stafilokokklar; *Staphylococcus aureus*+*Streptococcus agalactiae*; *Streptococcus dysgalactiae*+*Staphylococcus haemolyticus*; *Staphylococcus epidermidis*+*Escherichia stafilokokklar* va streptokokklar; *Candida species Coli*+fungi zambug'lari; *Staphylococcus epidermidis*+*Clostridium perfringens* stafilokok va klostridiyalar tashkil etdishi bulardan *Streptococcus agalactiae* (27%), *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus hominis*, *Staphylococcus saprophyticus*, *Escherichia Coli* (4%), *Streptococcus dysgalactiae*, *Clostridium perfringens* (3%) qayd etilganligi ifodalangan.

Kalit so'zlar: mastit, qoramol, infeksiya, sut bezlari, qo'zg'atuvchi, morfologiya, subklinik mastit, gemoglobin, eritrotsit, leykotsit, trombosit.

Аннотация:

В этом состоянии основной состав микроорганизмов, выделяемых при мастите и молочной лихорадке, включает: *Candida* + *Staphylococcus aureus* + *Streptococcus agalactiae* (грибок и стафилококк); *Staphylococcus aureus* + *Streptococcus agalactiae*; *Streptococcus dysgalactiae* + *Staphylococcus haemolyticus*; *Staphylococcus epidermidis* + *Escherichia* (стафилококки и стрептококки); *Candida species Coli* + грибок; *Staphylococcus epidermidis* + *Clostridium perfringens* (стафилококки и клостридии),

включая *Streptococcus agalactiae* (27%), *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus hominis*, *Staphylococcus saprophyticus*, *Escherichia Coli* (4%), *Streptococcus dysgalactiae*, *Clostridium perfringens* (3%).

Ключевые слова: мастит, крупный рогатый скот, инфекция, молочные признаки, воспалительный процесс, морфология, субклинический мастит, гемоглобин, эритроцит, лейкоцит, тромбоцит.

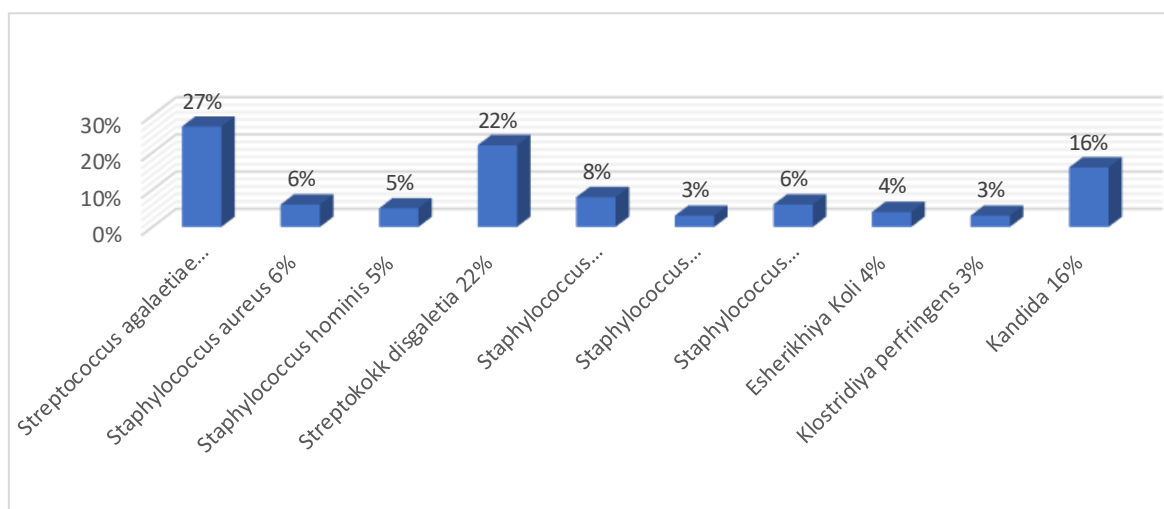
Bugungi kunda qoramolchilik, xususan sut yo'nalishidagi sigirlar chorvachilikning muhim yo'nalishi bo'lib, tarmoqni rivojlanishida alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga hayvonlarda jismoniy, kimyoviy va biokimyoviy omillar tasiri sut bezi disfunktsiyasi rivojlanishiga olib keladi.

Mastit kasalligi ikki shakldada klinik belgilari aniq ifodalangan hamda yashirin shaklli ya'ni-subklinik mastitlar rivojlanadi. Kasallik kechishiga ko'ra, klinik ko'rinishidagi mastit o'tkir, yarim o'tkir va surunkali shakllarda kechib, kasallikni keltirib chiqaruvchi etiologik omillar bilan kurashish muhim hisoblanadi. [1,7,5]

Ertar tashxis qo'yish o'z vaqtida samarali davolash hamda profilaktika ya'ni kasallik rivojlanishini oldini olishi patologiyaning paydo bo'lish sabablariga ta'sir qiladi. Mastit kasalligi tufayli sog'in sigirlarda mahsuldorlikning pasayishi, sutning sifati yomonlashishi natijasida iqtisodiy yo'qotishlarga olib keladi. Shu sababli erta tashxis qo'yish diagnostikasi bugungi kunning dolzarb vazifasidir. Qoramollarda shartli patogen mikroorganizmlar: stafilocokk, streptokokk, esherixiya, psevdomonoda, pasterellalar qo'zg'atadigan mastit va subklinik mastitlarni o'z vaqtida diagnostika qilish, uni samarali davolash va oldini olish masalalari o'z yechimini kutayotgan dolzarb muammolardan hisoblanadi. [3;6]

Dunyoning aksariyat davlatlarida qoramolchilik amaliyotida mastitlar bilan zararlanish qoramolchilik xo'jaliklari sharoitida qo'l bilan sog'ish jarayonida 20-25%, mashina bilan sog'ishda esa 35-40% sut bezi kasallik bilan kasallanadi. [2;4]

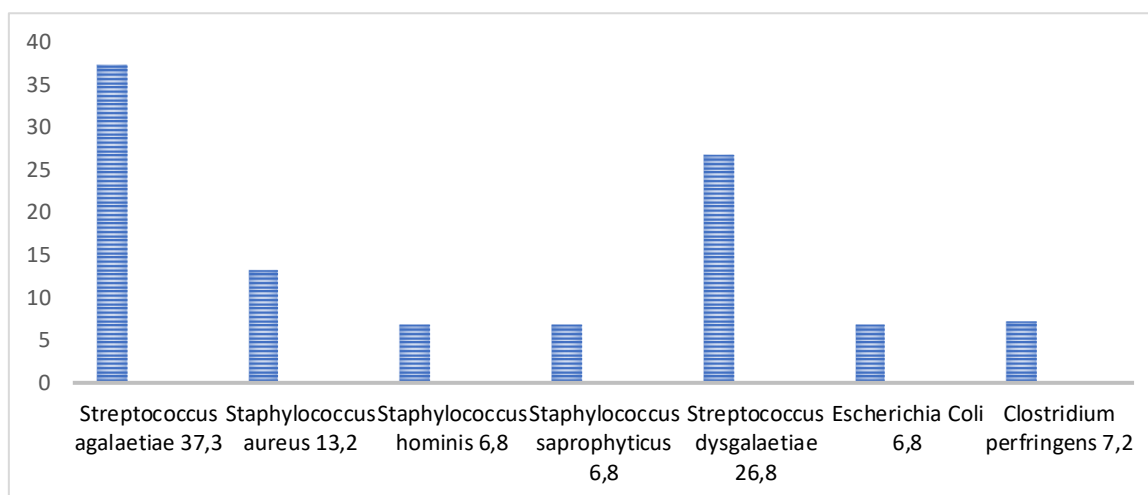
Respublikamizning barcha chorvachilik xo'jaliklarida sog'in sigirlar orasida mastit kasalligi keng tarqalgan bo'lib, bu o'z navbatida ilmiy adabiyotlardan ma'lum bo'lishicha yurtimizning barcha hududlarida o'tgan asrning 80-90-yillarida ushbu kasallikning kechishi va ularga tashxis qo'yish, davolash va dori vositalarining ahamiyati ba'zi bir tadqiqotchilar tomonidan o'rganilganligiga qaramasdan vaqt o'tishi hamda chorvachilikni yuritishdagi yangi tizmlar kelib chiqqan hozirgi kunda sigirlarning infeksiyon mastit kasalligini epizootologik holatini aniq dalil va ko'rsatkichlar bilan o'rganish, kasallikni davolash va oldini olish choralarini ishlab chiqish hamda uni veterinariya amaliyotiga joriy qilish bugungi kunda dolzarb vazifa bo'lib hisoblanadi. Sut bezining yallig'lanish jarayonini rivojlanishida turli mikroorganizmlar etakchi rol o'ynaydi. Bizning tadqiqonlarimiz Toshkent viloyatining fermer xo'jaliklarida mastitdan zarar ko'rgan yelin choraklaridan opportunistik va patogen mikroorganizmlar ajratildi. Shunday qilib, mastitli sigirlardan olingan sut namunalarini bakteriologik tadqiq qilish jarayonida quyidagi mikroorganizmlar turlarini aniqladik (1-diagramma).

1-diagramma. Toshkent viloyati fermalarida sigir mastitida ajratilgan mikroorganizmlarning tuzilishi (%)

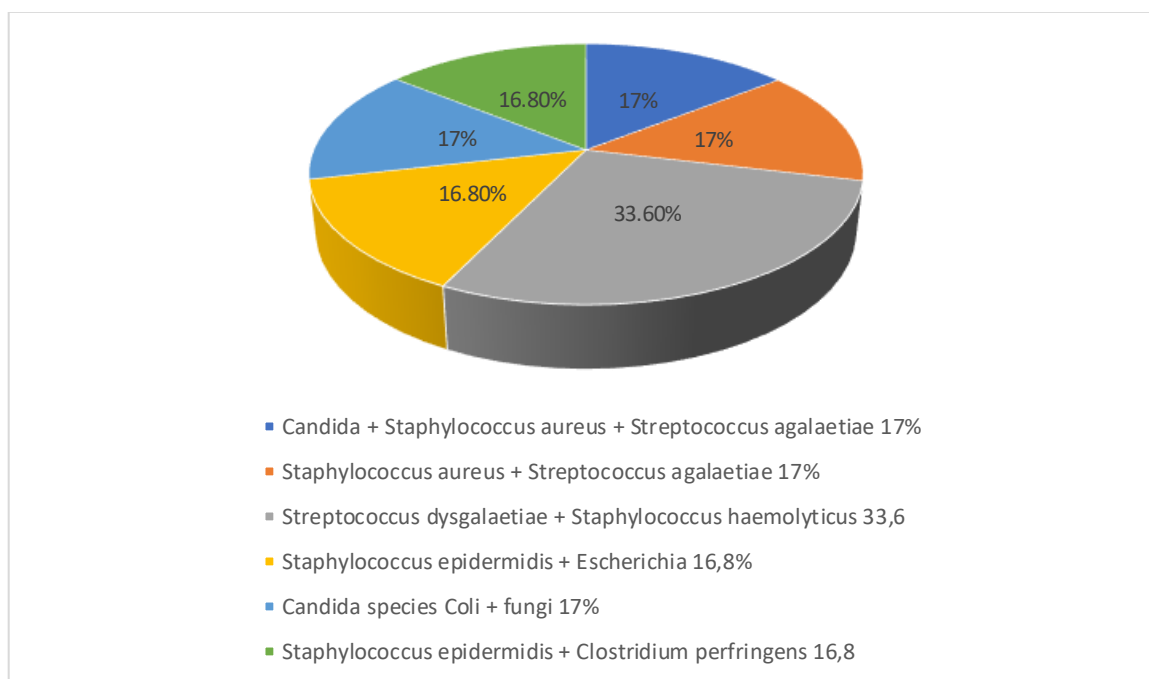
Tekshirilgan sigirlarning 64% o'rganilgan namunalarda quyidagi mikroorganizmlarning monokulturasini izolyatsiya qilindi: *Streptococcus agalactiae*, *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus hominis*,

Staphylococcus saprophyticus, *Escherichia Coli*, *Streptococcus dysgalaetiae*, *Clostridium perfringens* (2-diagramma).

2-diagramma. Monokulturalar shaklida izolyatsiya qilingan mikroorganizmlar Sigir mastiti (%)

Sigirlarning 36 foizida mastit bilan kasallangan yelin bo'laklaridan olingan sut namunalarida mikroorganizmlar asosatsiyalari topildi. Ularning asosiy tarkibini *Candida*+*Staphylococcus aureus* + *Streptococcus agalaeiae* jinsidagi zambrug'lar; *Staphylococcus aureus* + *Streptococcus agalaeiae*; *Streptococcus dysgalaetiae* + *Staphylococcus haemolyticus*; *Staphylococcus epidermidis* + *Escherichia*; *Candida species Col i* + *fungi* jinsining zambrug'lari; *Staphylococcus epidermidis*+*Clostridium perfringens* (3-diagramma).

3-diagramma. Sigir mastitida ta'sirlangan yelin choraklaridan ajratilgan mikroorganizmlar assotsiatsiyasi (%)

Ajratilgan mikroorganizmlarning tur tarkibi mastit bilan kasallangan sigirlar yelin sekresiyasi bakteriologik tekshiruvdan o'tkazilganda tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, sut bezi to'qimalarining yallig'lanishiga olib kelishi mumkin bo'lgan patogen va shartli patogen mikroorganizmlar 64% hollarda mavjud bo'lib, namunalarda quyidagi mikroorganizmlarning monokulturasini ajratib olindi: *Streptococcus agalaeiae* (27%), *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus hominis*, *Staphylococcus saprophyticus*, *Escherichia Coli* (4%), *Streptococcus dysgalaetiae*, *Clostridium perfringens* (3%).

Ajratib olingan mikroorganizmlarning asosiy tarkibini *Candida* + *Staphylococcus aureus* + *Streptococcus agalaeiae* turidagi zambrug'lar va stafilakokklar; *Staphylococcus aureus* + *Streptococcus agalaeiae*; *Streptococcus dysgalaeiae* + *Staphylococcus haemolyticus*; *Staphylococcus epidermidis* + *Escherichia* stafilakokklar va streptokokklar; *Candida species Coli* + *fungi* zambrug'lari; *Staphylococcus epidermidis* + *Clostridium perfringens* stafilakok va klostridiyalar tashkil etdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'xati.

1. Шатохин Н.Г. Инфекционные маститы коров, овец и коз в Узбекистане и меры борьбы с ними\ автореферат, докт.вет.наук.1971 г. Москва, 3-40.с.
2. Карташова О.Л. Диагностика скрытых форм мастита у коров / О.Л. Карташова, С.Б. Киргизова, Е.Ю. Исайкина // Ветеринария. - 2004. - № 10. - С. 32-35.
3. Семиволос А.М. Сравнительная эффективность лечения различных форм маститов у коров/А.М. Семиволос, И. Идельбаев, В.А. Агольцов//Вавиловские чтения -2006: Материалы конференции, посвященной 119-й годовщине со дня рождения академика Н.И. Вавилова, 4-8 декабря 2006. Секция ветеринарии и биотехнологии. - Саратов, 2006. -С.89-92.
4. Бочкарев В.Н. Лечение маститов коров / В.Н. Бочкарев, М. Славецкая, О. Панферова // Ветеринария сельскохозяйственных животных. - 2010. - № 10. -С. 31-32.
5. Барышев В.А. Сравнительная оценка лечебной эффективности препаратов «Мастисан А» и «Мастифит» при субклиническом мастите коров / В.А. Барышев // Международный вестник ветеринарии. - 2016. - № 2. - С. -34-38.
6. Bradley A.J. Aetiology of clinical mastitis in six Somerset dairy herds / A.J. Bradley, M.J. Green // Veterinary Record. - 2001. - V. 148. - P. 683-686.
7. Fox L.K. Teat skin normal flora and colonization with mastitis pathogen inhibitor// Veter. Microbiol., 2002. - V. 17. - N. 4.-P. 357-365.